Marie, dienstmeisje op Verhildersum

Onderwerp: rijk en arm/vroeger en nu

Doelgroep

Dit project is bedoeld voor kinderen van groep 3 en 4 in het basis onderwijs

Inhoud

Het doel van dit erfgoedproject is om de kinderen besef bij te brengen over het begrip ”vroeger”.
We kiezen één periode om te kijken naar het leven in het verleden, waarbij de nadruk ligt op de verschillen tussen toen en nu, maar ook tussen arm en rijk.
De kinderen maken kennis met het leven van het meisje Marie dat werkt op de borg en woont in het kleine arbeidershuisje en met de jongen Edzard die op de borg woont. We volgen Marie en Edzard tijdens het opstaan, het eten en het spelen/werken.

Het pakket: Marie, dienstmeisje op Verhildersum bestaat uit:

- Afbeeldingenkaartjes met voorwerpen van vroeger en nu (te ontvangen per mail)
  U print ze op stevig papier en laat ze uitknippen.
- Een korte film van 10 minuten met het verhaal van Marie en Edzard. Deze staat online op https://www.verhildersum.nl/nl/bezoekersinfo/onderwijs/ .
- Een bezoek aan de Borg Verhildersum

Activiteiten in de school

1. **Voordat u het filmpje bekijkt en een bezoek brengt aan de borg Verhildersum is het handig dat u met de leerlingen in de klas een voorbereidend gesprek heeft gevoerd over het begrip ’vroeger’.**

In een kringgesprek vraagt de leerkracht aan de kinderen of zij kunnen vertellen wat het woord vroeger voor hen betekent:

- waar denken ze aan?
- Weet je zelf nog iets van vroeger? Hoe lang is dat geleden?
- Kan vroeger ook langer geleden zijn?

Al pratende zullen de kinderen tot het besef komen dat er een **nu** is, **een vroeger uit hun eigen verleden,** en **nog langer geleden (**jeugd , ouders, opa’s, maar ook nog langer geleden zoals het dinosaurustijdperk)
Maak bijvoorbeeld aan de hand van dit klassengesprek drie verzameltafels in de klas:
1. Spullen waar je nu mee speelt
2. Spullen waar je vroeger mee speelde
3. Spullen uit een verder verleden.
Uiteraard kunt u hier nog verder op voortborduren met allerlei activiteiten.

2. **Na deze voorbereidende activiteiten kunt u in de klas naar de filmpjes kijken. Het gaat er vooral om dat de leerlingen het verschil zien tussen de twee kinderen in de film.**

	Marie (arm)	Edzard (rijk)
slapen	Met meerdere kinderen in bedstee. Wassen bij de pomp.	Alleen in hemelbed in slaapkamer. Wassen met lampetstel gebracht door dienstmeisje.
eten	Snel en eenvoudig(pap)aan de enige tafel in huis.	Keuze uit veel soorten brood in de keuken.
Spelen/werken	Al vroeg op en de hele dag aan het werk.	Uitslapen en mag de hele dag spelen met mooi speelgoed.

3.Wat is het verschil met hoe het nu gaat? Vertel over je eigen situatie, vergelijk.
Om de verschillen te benadrukken en de woordenschat uit te breiden kunt u de afbeeldingenkaartjes gebruiken. De afbeeldingen op deze kaartjes bespreken en de kinderen daarna eventueel zelfstandig de kaartjes als memoryspel of als lottospel laten gebruiken.
Verdere interessante vraag aan de klas is: Is er nu ook nog verschil tussen arm en rijk? Waarin zie je dat?

Activiteiten in de borg

De leerlingen krijgen een rondleiding door gidsen van Verhildersum. Tijdens de rondleiding zien ze de vertrekken van de film terug waar Marie en Edzard geslapen, gegeten en gespeeld/gewerkt hebben. Ook zijn veel voorwerpen uit de film te herkennen. Zowel de gids als de leerkracht kan de kinderen hierop attenderen.

Erfgoededucatie
Er heeft een Edzard op de Borg gewoond. De naam Marie is verzonnen, in het huisje hebben gezinnen gewoond met veel kinderen.
De periode waarin het verhaal zich afspeelt is rond 1900. Uit de geschiedeniscanon vindt u aansluiting bij de canononderdelen “Buitenhuizen” en “verzet tegen kinderarbeid”.
De volgende kerndoelen zijn uitgangspunt voor dit project:
12 De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder ‘woordenschat’ vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.
51 De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
56 De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Praktische informatie
Periode: de Borg en het arbeidershuisje zijn open vanaf 1 april tot eind oktober van dinsdag t/m zondag van 10.30-17.00 uur.
Een bezoek aan de borg kunt u afspreken via 0595-571430 of info@verhildersum.nl, contactpersoon: Kim Rutgers

Kosten: €4,- per kind voor entree, materiaal en voor de rondleiding.

www.cmkgroningen.nl

Met dank aan het samenwerkingsverband Cultuureducatie met Kwaliteit Groningen en de financiële bijdrage van het Fonds voor Cultuurparticipatie, de gemeente en de provincie Groningen.